

Sigitas Parulskis

Sraigė su beisbolo lazda

Trumpos istorijos

baltos lankos

UDK 888.2-3
Pa296

Antroji pataisyta laida

Dailininkas
Vytautas Krutulys

Redaktorė
Jurgita Raškevičiūtė

© Sigitas Parulskis, 2006
© Baltų lankų leidyba, 2010

Printed in Lithuania
ISBN 978-9955-23-291-9

Turinys

Medis	9
Dulkė	13
Rūkas	18
Susvetimėjimas	22
Žodžiai, keliantys triukšmą	25
Musė	30
Nieko gražesnio už bažnyčias	34
Gyvybei įeiti draudžiama	38
Slaptosios mūsų svajonės ir troškimai	42
Adomo ir levos kompleksas	47
Vaistinės divertismentas	50
Skylės ir tarakonai	53
Kalėdos prie Lamanšo	56
Išsiskyrimų gedulas	61

Ranka nasruose	65
Spragtuko istorija	68
Vagis	71
Pilnatį per pusę skelianti naktis	75
Bufetininkės ir Giljotina	78
Teroristė praeitis	82
Vienos rudens dienos bliuzas	86
Plaukai	89
Loterija, kurioje visi laimi	92
Neatidarykit durų	96
Rasiniai prietariai	100
Mokytojai ir erotika	104
Kaukolės istorija	109
Savižudžiai	112
Individualybės ilgesys	115

Kišeninių dievų atminimui	118
Dydis visuomet svarbu	122
Antrojo skruosto koanas	125
Šeimos, kurioje ne visi nariai mėgo žiūrėti televizorių, istorija	128
Vabzdys	131
Sapnai	135
Taksi kapinės	139
Jeano-Jacques'o Rousseau draugija	142
Vaizdiniai	147
Tolimųjų Reisų Vairuotojas	151
Paskutinė frazė	155
Žvalgyba	159
Stiklo galaktika	163
1908 metų laikraštis	168

Medis

Ši juokinga, nors gal labiau keista istorija atsitiko prieš kelio-lika metų. Buvau įsigijęs pirmąjį automobilį: seną, reikalaujantį kantrybės ir gailestingumo, o pats buvau kaip tik šių savybių priešingybė – jaunas ir nekantrus, plėšomas aistrų ir ydų.

Važiavau per kažkokius miškų masyvus, tik intuityviai spėliodamas kelionės kryptį ir tikslą, ir staiga, nemaloniai atrodančioje, alksniais ir tankiomis eglutėmis apaugusioje dauboje mano vidaus degimo variklį apleido dieviškoji kibirkštis. Teko eiti pagalbos.

Išsikrapštęs iš kemsynų pamačiau akim neaprėpiamą lauką, lauke augo vienintelė obelis, o po obelimi sėdėjo senis: žilas, raukšlėtas, oda sudžiūvusi kaip rudens žolė. Buvo matyti, kad čia anksčiau stovėta gyvenimo – tamsios dėmės namo ir kitų pastatų vietose, tarsi jie būtų panirę po žeme ir dabar matytusi tik blankūs jų kontūrai.

Paklausiau, kur galėčiau tikėtis pagalbos. Senis nepasukdamas galvos pasakė, kad ką nors sugalvosias, bet prieš tai aš turįs pasikalbėti su juo, nes čia retai kas teužklysta. Gerai, sakau, bet, žinoma, tik iš gailesčio, ir dar dėl to, kad nuo jo, skirtingai nei nuo kitų senų žmonių, nedvokė šlapimu, vaistais ir išmatomis.

Ir tada jis man papasakojo istoriją apie vieną žmogų.

Tas žmogus dar nebuvo nei labai senas, nei labai jaunas, bet jo vardo jau niekas nebežinojo, visi vadindavo Titvai. Pravardė atsirado iš jo mėgstamo, švelniai tariamo priežodžio *titvai*. Jis buvo atsiskyrėlis, beveik visą laiką sėdėdavo po obelimi ir žiūrėdavo į toli. Bet kai sutikdavo žmogų, mielai su juo kalbėdavosi ir vaišindavo.

Sodyba buvo labai nuošali, retai kas užklysdavo, o jeigu ir keliaudavo pro šalį nepažįstami žmonės, nuolat matydavo jį sėdintį po obelimi.

Titvai gyvenimas buvo sunkus, tačiau senis nesiskųsdavo ir sakydavo, kad visiems nelengva.

Kadaise Titvai turėjo žmoną ir du vaikus: sūnų ir dukrą. Sūnus gimė Dauno ligos perkreiptu veidu, o jaunėlė dukra atvirksčiai – buvo tikra gražuolė, svajojo apie svaiginamą karjerą dideliose miestuose. Ji dar nebuvo baigusi mokyklos, kai motina metė tėvą ir išvažiavo su pieninės direktoriumi gyventi į kitą miestą, bet po metų staiga susirgo neišgydoma liga ir numirė.

Kai dukra išvažiavo į sostinę mokytis, tėvui žmonės patarė sūnų atiduoti į silpnapročių prieglaudą, nes jis dirbdavo nuo aušros iki sutemos ir jam sunku buvo jį prižiūrėti. Bet vyras labai mylėjo savo sūnų ir norėjo, kad jis būtų šalia. Tačiau vieną dieną, kai Titvai buvo darbe, namas suliepsnojo ir neįgalus sūnus žuvo. Kas atsitiko, niekas nežinojo. Paskui paaiškėjo, kad namą padegė du paaugliai. Žaidė ir padegė. Titvai gedėjo savo sūnaus, bet nereikalavo iš piktavalių atlygio, teisme pasakė, kad kiekvienam savas kryžius, ir romiai šypsojosi.

Žmonės baisėjosi tokiu jo abejingumu ir sakė, kad jam pasimaišė protas.

Dukra ištekėjo, bet, regis, nesėkmingai, ėmė girtauti, prarado gerą darbą, šeimą, vėliau įniko į narkotikus, kol pagaliau ją rado pasikorusią kažkokiam prišnerkštame bendrabutyje.

Vaikų ji neturėjo, o jei ir turėjo, vargu ar pati apie juos ką nors žinojo.

O Titvai visą tą laiką dirbo, nors uždirbdavo grašius ir, kas labiausiai piktino apylinkės žmones, nuolat šypsojosi. Jis ir dukters laidotuvėse elgėsi taip, tarsi ne vaiką kištų po velėna, o sodinuką pavasarį sodintų.

Žmonės jau neabejojo, kad jis išprotėjęs – nieko niekad nesisakoja nei apie žmoną, nei apie vaikus, nesiskundžia, kalba tiktai apie sėklas, dirvožemį, medelius ar orą; gyveno jis pirtelėje, pasišviesdamas žvake, kol akys matė, skaitydavo knygas, kai nuseno, sėdėdavo po obelimi ir žiūrėdavo šypsodamasis į tolimas.

Kadangi bažnyčioje nesilankydavo ir nenešiodavo paskalų, žmonės jį laikė savaime suprantamu, bet bendruomenei visiškai nenaudingą, net nereikalingu reiškiniu. Todėl kai jį vieną dieną rado numirusį, niekas negalėjo prisiminti, kada paskutinį sykį jį matė gyvą.

Rado jį pasiklydusi paštininkė, kuri vėliau labai stebėjosi, kad niekaip negalinti suprasti, kaip išklydusi iš jai įprasto kelio ir atsidūrusi senio žemėje, – jam niekas niekad nerašė laišku, jis niekad neskaitė laikraščių.

Senis sėdėjo prie stalo, apšviestas saulės, mat dalis pirtelės stogo buvo įlūžusi, ir saulei pasisukus iš pietų pusės, į pirtelės vidų krisdavo šviesa, nušviečianti plūktinę aslą, sukiužusį medinį stalėlį, prie kurio, taikiai sudėjęs rankas ant iš keleto velėnų sukrauto sosto šypsodamasis sėdėjo Titvai, o jam tarp lūpų buvo matyti styranti plona medžio šakelė su žaliu lapeliu. Kūnas buvo toks sudžiūvęs, kad sunkiai kas galėjo pasakyti, kiek laiko senis čia numiręs taip prasėdėjo: mėnesį, metus ar dar daugiau. Kai žmonės norėjo jį perkelti į seniūnijos nupirktą pigų karstą, iš karto to padaryti nepavyko. Senis sėdėjo ant velėnos kaip prikaltas. Pasirodo, jis iš tiesų buvo tam tikra prasme prikaltas: Titvai kūną kiaurai peraugo medelis ir žmogus buvo medžio pervertas kaip iešmo.

Senis baigė pasakoti savo keistą istoriją, nė nepažvelgęs į mane pasakė „O dabar eik“ ir toliau tylėdamas žiūrėjo į toli, į erdvią tuštumą, sklidiną sunkiai nusakomos pilnatvės.

Tik dabar pastebėjau, kad visą laiką, net ir pasakodamas, senis iš burnos neišleido smulkios jauno medelio šakelės su vieninteliu žaliu lapeliu.

Grįžau prie automobilio, ir variklis užsivedė po pirmojo mėginimo. Dabar jau negalėčiau tiksliai pasakyti, kokia tai buvo vieta, kur ji yra ir apskritai – ar yra. Ir tą keistą istoriją apie medį jau sunkiai atsimenu. Tada, išvažiuavęs į greitkelį, net prunkštelėjau – kažkodėl labai juokingas man pasirodė žmogaus su medžiu, atsiprašant, užpakalyje vaizdinys.

Bet galiausiai atmintyje išliko ne pati istorija, – tokių istorijų gyvenime gali išgirsti ne vieną, – o kažkas šalia jos, nelyg kažkokia ją gaubusi aura: neįtikėtina aukštos šviesos, bedugnės erdvės pojūtis, – toks intensyvus, kad jeigu jis mus kartais ir ištinka, tai tik sapnuose ar paskutinę akimirką, ištinka bet kuri iš mūsų, juos, jas, tave ar mane, sėdintį po obelimi ir žiūrintį į tolumą su žaliuojančia medžio šakele burnoje, kuri lengvai virpa vėjyje ir netrukdo šypsotis.